

KANTON SARAJEVO
Grad Sarajevo

N/r: Pomoćnik gradonačelnika

Our Ref:
Naš znak: 02-AK-1121-4337

Your Ref:
Vaš znak:

Date:
Datum: 15 -11- 2017

Predmet: Snabdijevanje prirodnim gasom grada Sarajeva - informacija za Gradsko vijeće Grada Sarajeva

Poštovani,

Shodno Vašem dopisu broj 08-23-5527/17 od 02.11.2017. godine i našem dopisu broj 03-EU-1121-4289 od 10.11.2017. godine dostavljamo vam informaciju o statusu snabdijevanja prirodnim gasom grada Sarajeva i FBiH.

Još jednom se zahvaljujemo na vašem dopisu i cijenimo značaj koji Gradsko vijeće Grada Sarajeva u svom radu daje ovom iznimno važnom pitanju.

Pitanje sigurnosti snabdijevanja prirodnim gasom FBiH, a posebno Grada Sarajeva kao najznačajnijeg potrošača ovog energenta u BiH u ovom trenutku se veže za:

1. Ugovor o transportu gasa preko teritorije Srbije - povećanje cijene transporta,
2. Stanje postojećeg transportnog sistema u BiH, te planovi izgradnje nove transportne infrastrukture,
3. Zakonska rješenja u oblasti prirodnog gasa i odnos Sekretarijata Energetske zajednice prema BiH.

Ugovor o transportu gasa preko teritorije Srbije - Povećanje cijene transporta

Krajem 2017. godine ističe Dugoročni ugovor o transportu prirodnog gasa preko teritorije Srbije.

BH-Gasu je početkom novembra 2017. godine dostavljen Aneks Ugovora do 30.09.2018. godine, koji iako po naslovu podrazumijeva produženje Dugoročnog ugovora kroz formu Aneksa u osnovi predstavlja prelazak na tarifni sistem Republike Srbije, koji podrazumijeva enormno povećanje troškova transporta kako slijedi:

2017. godina: 3,5 miliona USD (trenutni troškovi)
2018. godina: **7,7 miliona USD**
2019. godina: **10 miliona USD**

U Aneksu se uvodi i uloga kompanije Gaspromet Pale kao operatora transportnog sistema na granici BiH, što podrazumijeva da bi BH-Gas dodatno potpisom ovog Aneksa Ugovora priznao ovog operatora u Republici Srpskoj, a samim tim i najavljeno povećanje troškova transporta i od strane ovog operatera. Bitno je naglasiti

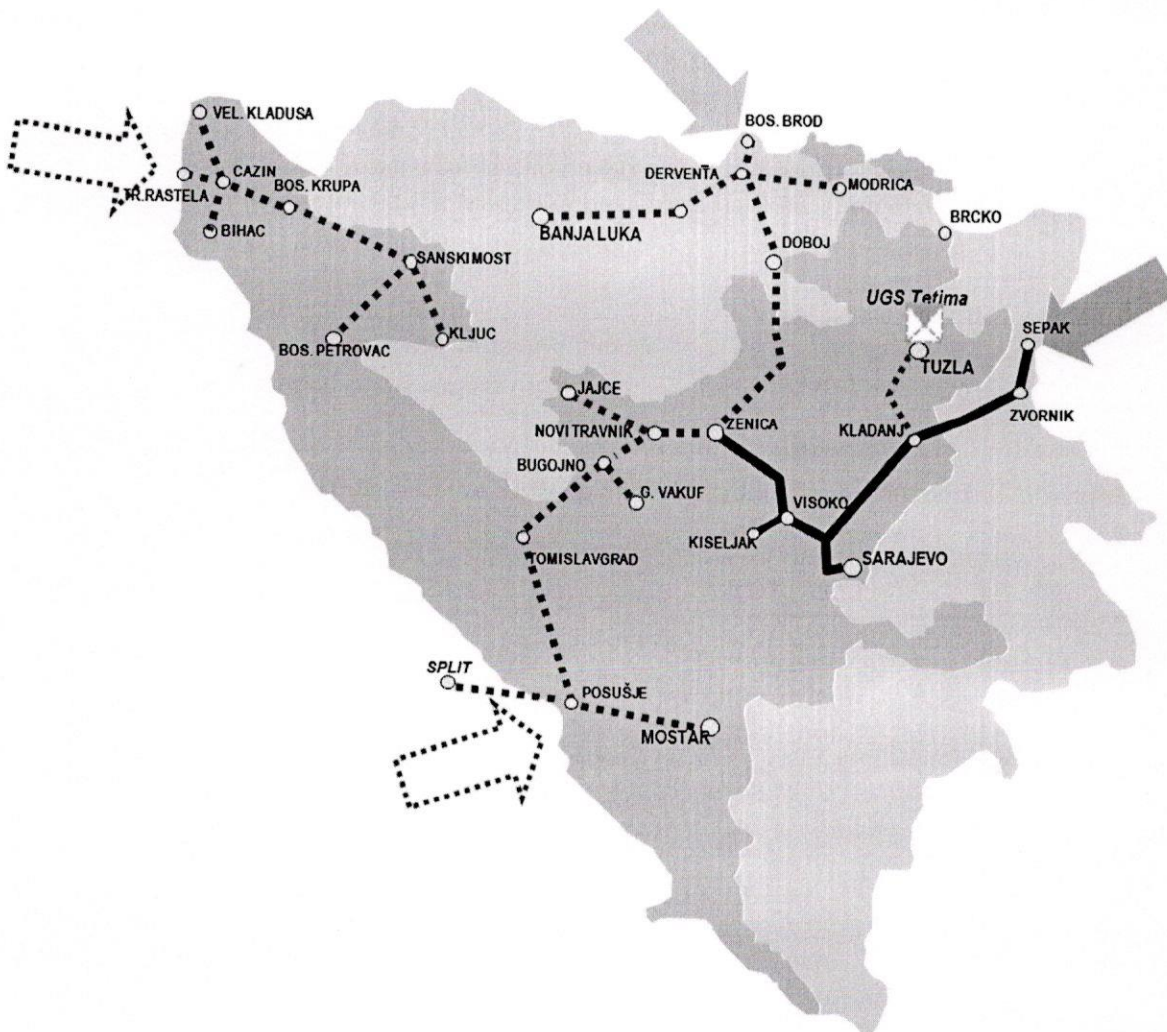
da Gaspromet Pale nema vlasništvo nad gasovodom u BiH, upravlja samo dionicom od 19 km na granici koja je u vlasništvu Srbijagasa (po Trećem Energetskom paketu traži se vlasništvo).

Aneks predviđa maksimalne količine od 1 miliona kubika gasa dnevno. Treba naglasiti da samo Sarajevogas u umjereno hladnim danima pri temperaturi od cca -8°C potroši 1 milion Sm^3 gasa dnevno, a kod ekstremnih hladnoća kakve su bile u januaru 2017. (-20°C) i do 1,4 miliona Sm^3/dan .

Upućen je prijedlog prema Srbijagasu da ostanu isti uslovi transporta kao u prethodnim godinama. Prijedlog BH-Gasa je baziran na činjenici da je Mađarska bez obzira na Treći energetski paket ostavila Srbiji iste uslove transporta u narednih 5 godina.

Ovdje se u konkretnom slučaju ne radi o komercijalnim uslovima, ovdje će biti presudan politički uticaj na Vladu Srbije, te se stoga predlaže ova vrsta intervencije.

Stanje postojećeg transportnog sistema u BiH i planovi izgradnje nove transportne infrastrukture

Gasovod Zvornik – Sarajevo

Snabdijevanje prirodnim gasom BiH se trenutno odvija putem jedinog postojećeg dobavnog pravca, gasovodom Zvornik-Sarajevo. Ovaj gasovod je star gotovo 40 godina (izgrađen 1980. godine) i gubi svoje projektovane performanse na način da se dnevni kapacitet smanjuje zbog nemogućnosti dostizanja projektovanog pritiska (50 bar).

Trenutni kapacitet gasovoda Zvornik-Sarajevo (30 bar) nije dovoljan ni za postojeće potrošače u FBiH/BiH u slučajevima posebno niskih temperatura tokom zimskog perioda (tako nešto se desilo i u januaru 2017 godine).

Istovremeno, sa ovog gasovoda gradi se odvojak za grad Bijeljino i već je izgrađeno CNG postrojenje u Zvorniku što znači manje gasa za FBiH. Posebno je važno naglasiti činjenicu da je mjesto na kojem se vrši raspodjela kapaciteta prirodnog gasa za potrebe cijele BiH mjernoregulaciona stanica u Zvorniku koju kontrolišu kompanije iz RSa, a ne više BH-Gas kao što je bio slučaj do 2015. godine.

Izgradnja nove transportne infrastrukture u BiH

Izuzetno važan segment obezbijedenja sigurnosti snabdijevanja postojećih potrošača prirodnog gasa, te daljni razvoj tržišta prirodnog gasa u BiH je izgradnja nove transportne infrastrukture.

BH-Gas je jedina kompanija u BiH koja promovise nove transportne (i dobavne) pravce za potrebe cijele BiH, a tri osnovna su:

- Gasovod Slobodnica-Brod-Zenica (sjeverna interkonekcija BiH i Hrvatske),
- Gasovod Zagvozd-Posušje-N.Travnik-Travnik (južna interkonekcija BiH i Hrvatske), i
- Gasovod Tržac-Bosanka Krupa sa odvojcima za Bihać i Veliku Kladušu (zapadna interkonekcija BiH i Hrvatske)

Sjeverna interkonekcija BiH i Hrvatske

Projekat izgradnje gasovoda Slobodnica-Brod-Zenica datira još od prije rata i BH-Gas posjeduje obimnu projektnu dokumentaciju za ovaj projekat ali je ratom i nakon rata od strane vlasti u Rsu onemogućena njegova realizacija.

Nedavno je potpisan protokol između Vlade Hrvatske i Vlade Republike Srpske o snabdjevanju prirodnim gasom Rafinerije Brod prenamjenom produktovoda (izgrađenog 1970. godine) u gasovod. Ugovor je potpisan na 10 godina u vrijednosti isporuka gasa cca 500 miliona KM.

Ovim Protokolom i prenamjenom produktovoda blokira se izgradnja gasovoda Slobodnica-Brod-Zenica, jer se gubi najveći potrošač na toj dionici - Rafinerija Brod. Bitno je naglasiti da je gasovod Slobodnica-Brod-Zenica najisplativiji gasni projekat u BiH (ocjenjeno i od strane Energetske zajednice), te bi dodatno osigurao sigurnost u snabdjevanju, te otvorio mogućnost razvoja tržišta prirodnog gasa u BiH (što u ovom trenutku nije moguće).

Spajanje gasnih sistema dvije države se vrši isključivo između transportnih kompanija dvije države (u ovom slučaju putem gasovoda Slobodnica-Brod-Zenica), i ni u kojem slučaju direktnim vodovima za pojedinog potrošača (krajnjeg kupca) iz jedne na transportni ili distributivni gasni sistem druge države.

S obzirom na strateški značaj ovog projekta BH-Gas i BiH ne može i ne smije odustati od realizacije ovog projekta.

Južna interkonekcija BiH i Hrvatske

Jedini preostali projekat spajanja FBiH/BiH sa gasnim sistemima drugih država putem interkonekcijskih gasovoda je izgradnja gasovoda Zagvozd-Posušje-Travnik kao nastavak gasovoda Zenica-Travnik, a uzimajući u obzir gore navedeno neophodna je ubrzana realizacija ovog projekta.

S tim u vezi, Vlada FBiH je ovaj projekat proglasila projektom od strateškog interesa za FBiH. BH-Gas je dobio grant od 140.000 EUR za izradu CBA (Analiza troškova i koristi) i ista je sada u izradi. U pripremi je grant od 300.000 EUR koji bi dodjelila Američka ambasada preko USAID-a, i to za izradu studije izvodljivosti i studije uticaja na okoliš. Prema EBRDu je upućen i zahtjev za dostavu inicijalnih uslova kredita za finansiranje izvođenja radova na izgradnji gasovoda, a sve na osnovu preliminarnih razgovora BH-Gasa i EBRDa.

Očekivano vrijeme puštanja u funkciju gasovoda je (ne prije) 2023. godine.

Za ovaj gasovod kao i za sve gasne konekcije između država (interkonekcije), a ne entiteta treba se potpisati međudržavni sporazum o spajanju gasovodnih sistema susjednih država.

Zapadna interkonekcija BiH i Hrvatske

Ovaj projekat je u planu razvoja tržišta prirodnog gasa na prostoru Unsko-Sanskog kantona interkonekcijom sa gasnim sistemom Republike Hrvatske i u ovom trenutku predstavlja projekat samo od lokalnog značaja.

Zakonska rješenja u oblasti prirodnog gasa i odnos Sekretarijata Energetske zajednice prema BiH

Energetska zajednica je u oktobru 2016. godine dostavila prijedlog teksta Zakona o regulatoru električne energije i gasa, prenosa i tržišta električne energije BiH. Predloženi zakon predviđa najmanje moguće ingerencije budućeg državnog regulatora za gas i gotovo sve nadležnosti biće na entitetskim regulatorima.

Ovo podrazumijeva da za gore opisane projekte poput produktovoda, dozvole neće davati državni regulator, već entitetski. Istovremeno, ovakav prijedlog nije u skladu sa Ustavom BiH i ne pruža mogućnost sigurnog snabdjevanja gasom FBiH, posebno što će se raspodjela količina prirodnog gasa za potrošače u cijeloj BiH vršiti u Zvorniku na osnovu saglasnosti regulatora RSa iz Trebinja (na entitetskom nivou).

BH-Gas je u februaru 2017. godine održao sastanak sa Sekretarijatom Energetske zajednice u Beču. Tom prilikom, predstavnici Sekretarijata EZ su i sami priznali da u predloženi tekst Energetskog zakona BiH iz oktobra 2016. godine nisu uključeni svi neophodni zahtjevi Trećeg energetskog paketa. Predloženi tekst zakona predstavlja samo minimalnu formu zakona na državnom nivou koji mora postojati po Trećem energetskom

paketu i kao takav predstavlja jednu vrstu ustupka Sekretarijata EZ JIE i Evropske komisije uzimajući u obzir političku situaciju u BiH. Plan je da se shodno tome Treći energetska paket implementira na entitetskom nivou u drugoj fazi donošenja zakonskog rješenja o regulaciji tržišta prirodnog gasa u BiH.

Insistiranje na usvajanju ovakvog zakona je ozakonjenje gore navedenih projekata i davanje ovlasti entitetu RS da određuje količine gasa za FBiH, da trajno blokira konekcije sa susjednim državama na istoku i sjeveru, da utvrđuje tarife za transport gasa prema RS itd.

Smanjenim dotokom gasa iz pravca Zvornika gradnjom odvojaka i CNG postrojenja i onemogućavanjem izgradnje gasovoda Brod – Zenica, FBiH se zatvara u razvoju tržišta gasa i postavlja se upitnost u sigurnu isporuku gasa prema potrošačima u FBiH.

Pitanje ratnog duga za utrošeni gas kojeg plaćaju samo građani FBiH je poseban problem.

Cijenimo da bi zbog kompleksnosti datog pitanja bilo potrebno da se isto prezentuje od strane nadležnih iz BH-Gasa na samoj sjednici vijeća, a sve u cilju kompletnog informisanja vijećnika, što ujedno može biti prilika za odgovore i na druga, povezana pitanja. Smatramo da samo tako prezentovana informacija informacija može dati potpunu sliku trenutnih dešavanja na gasnom tržištu FBiH/BiH.

Ukoliko ste saglasni sa prijedlogom, molimo da na blagovremeno dostavite termin održavanja sjednice.

S poštovanjem,

Jasmin Salkić

Direktor